

1955

Latvijas Valsts arhīvs.

Rīgas pilsētas Kirova rajona  
TDP JK Tautas izglītības nodaļa  
Ar Darba Sarkanā Karoga  
ordeni apbalvotā Leona Paegles  
Rīgas 1. vidusskola.

Fonds № 1955

Vēsturiskā izziņa.

*Latvijas GDD Tautas Mācībnīce*

Rīgas pilsētas  
*Tautas*  
Kirova rajona darbaļaužu deputātu Padomes  
izpildu komitejas  
Tautas izglītības nodaļas  
RĪGAS LEONA PAEGLES 1. VIDUSSKOLA.  
Vēsturiskā uzzīņa.

I

Rīgas Leona Paegles 1.vidusskola ir vecākā skola mūsu repub-  
likā. Ja Rīga kā pilsēta hronikās minēta pirmo reizi 1201.g., tad  
skolu, ko nodibināja pie Domes baznīcas - 1211.g. Šo skolu sauca  
par Domes skolu (1211.-1861.g.). Domes skolas darbības laikā ir  
bijuši vairāki attīstības periodi:

Katoliskā klostera skola (1211.-1528.g.) Tā bija parasta vi-  
duslaiku klostera skola un atradās turpat pie baznīcas. Mācības  
notika latīņu valodā. Skolā mācīja gramatiku, loģiku, mūziku un  
citas elementārās jaudrības no trivija un kvadrivija. Vecākajās  
klasēs mācīja arī literatūru - grieķu autorus: Plutarhu, Homēru,  
Sofoklu, Teokritu u.c., latīņu autorus: Ciceronu, Ovidiju, Vergi-  
liju.

Skolu vadīja garīdznieki, kurus dēvēja par "Sholastikus".  
Skolas uzdevums bija - sagatavot garīdzniekus, sekretārus, rēķin-  
vežus, jo vienus dokumentus tajā laikā rakstēja latīņu valodā.  
Kad pilsēta pārgāja uz luterāņu ticību, arī klostera skola pār-  
veidoja par protestantisku skolu.

Protestantiskā skola (1528.-1631.g.). Tā bija trīsklasīga  
skola. Skolu vadīja rektors. Vija palīgi - konektors, kontors un  
viens skolotājs. Skolas darbu pārbaudīja inspektors. Vīgš pasnie-  
dza stundas vecākajās klasēs. Skolā mācīja latīņu, reliģiskos  
rakstus, latīņu, grieķu valodu, klasisko literatūru, dialektiku,

retoriku, dziedāšanu, aritmētiku, astronomiju. Lai sagatavotu labus garīdzniekus, trim labākiem skolēniem par noteiktu maksu atļāva dzīvot pie klostera. Pēc skolas beigšanas tos sūtīja uz Vitenbergu mācīties. Skolotāju pavadībā skolēni apmeklēja baznīcu, piedalījās bērnu gājienos.

Skolā klases skaitīja - sākot ar piekto (quinta) un beidza ar pirmo (prima) klasi. 1589.g. izstrādāja skolēnu noteikumus, kurus uzrakstīja 155 dzejas pantos.

#### Akadēmiskā gimnazija (1631. - 1710.g.)

Kad 1631.g. Rīgu un Vidzeni iekaroja Zviedrijas karālis Gustavs Ādolfs II, skolas dzīvē notika lielas pārmaiņas. Skolu reorganizēja par Akadēmisko gimnaziju, lai tā teologiem un juristiem varētu aizvietot universitāti. Gimnaziju svinīgi atklāja 1631.g. Trīs profesori mācīja teologiju, matematiku, logiku, ētiku, fiziku, deīlrunību. Mācības organizēja disputu veidā.

1640.g. nodibināja jurisprudences un grieķu valodas katedras.

1650.g. sāka mācīt vēsturi.

Skolā uzņēma bagātnieku bērnus. Gatavoja skolēnus tālākām mācībām universitātē un civilajam dienestam.

Gimnazijā šajā laikā mācījās ļoti apdāvināts latviešu jauneklis J.Reiters. Pabeidzis skolu un Tērbatas universitāti, kādu laiku strādāja par mācītāju Raunas draudzē. Viņš lasīja sprediķus labā latviešu valodā un pulcināja baznīcā lielas ļaužu masas. J.Reiters kritizēja vācu mācītāju kropļo latviešu valodu. Par to Latvijā vācieši viņam neatļāva strādāt. Kādu laiku viņš strādāja Maskavā, Francijā, Vācijā un mirst Krievijā netālu no Pēterburgas Ingermanlandē, vēlākajā Krasnoje Selc.

1656.g. Rīgu aplenca krievu karaspēks. Trešdaļu ēkas izpostīja. Nākošajā gadā izcēlās mēris. Daudzi saslima un nomira. Apbēdīšana ilga no rīta līdz vakaram. Hennigs Vitte, (vēlāk

profesors) toreiz vēl domskolas gimnazists, rakstīja: "Mīrušo skaits pilsētā ir ļoti liels. Starp tiem 16 lielās gildes, 26 mazās gildes locekļi, 16 gimnazisti, 3 skolotāji, 53 domskolas skolnieki. Dzīvi palika tikai 2 skolas profesori, un jaunu algošanai karā un mērī novājinātai pilsētai trūka līdzekļu." Skolas dzīvē iestājās smags darba posms: nav līdzekļu, skolotāju.

1661.g. pilsētas rāte tomēr nedaudz iedeva līdzekļus skolas darba uzlabošanai, savāca arī ziedojumus.

1675.g. sākumā Kārlis XI nodibina skolu sprediķotāju sagatavošanai. Tad arī Rīgas rāte sāka vairāk rūpēties par domskolas darba atjaunošanu. Profesors sāka lasīt lekcijas privātdzīvoklī, jo 1677.g. skolas ēka stipri cieta ugunsgrēkā. 1678.g. ēkas remontu pabeidza un skolu svinīgi atklāja 1678.g. 10.augustā.

Sākās karš starp Krieviju un Zviedriju. Nebija atkal līdzekļu, skolotājiem nevarēja izmaksāt algas. 1709.g. uznāca liels sals, trūka kurināmā, skolēni nevarēja apmeklēt skolu. Izcēlās mēris. Daudzi mira. Skolas darbu tālāk vadīja dzīvi palikušie Horniks un Geists.

#### Klasiskā gimnazija (1711. - 1804.g.).

Pēc Vidzemes pievienošanas Krievijai, 1711.g. Domes skolu pārveidoja par parastu klasisko gimnaziju. Lielas grūtības bija skolas darba atjaunošanā: nebija skolotāju, nebija līdzekļu skolotāju algošanai.

1738.g. Wolframs sāk mācīt matematiku un fiziku. 1742.g. profesors mirst, un mācības beidzas.

1765.g. no Kēniģsbergas izsauca G.Šlēgelu, lai kļūtu par skolas rektoru. Viņš galvenokārt mācīja bībeles vēsturi, katķismu. Skolā mācīja arī ģeografiju, matematiku, fiziku, vācu, latīņu, grieķu, franču valodu, dabas zinātnes, estētiku, filozofiju, loģiku, daiļrunību.

1772.g. sāka mācīt arī krievu valodu. Pēc 1786.g. skolu reformas Krievijā, 1789.g. arī Domes skolas, kā pārējās pilsētas skolas-pāriet "Vispārīgās aizgādības kolēģijas" pakļautībā, un pārveidota par galveno tautas skolu ar 3 klasēm (Hauptvolkschule). Skolas vecākās klases pievienoja Rīgas licejam.

Sākumā skolā 58, vēlāk 120 skolēnu. Skolēniem par mācību bija jāmaksā.

1802.g. ķeizars Aleksandrs nodibināja Tautas apgaismošanas ministriju. Visas mācību iestādes sadalīja 4 kategorijās: parohiālskolas, apriņķa skolas, gimnazijas un universitātes.

Rīgā nolēmj dibināt šādas skolas: 1 gimnaziju, 2 apriņķa skolas, 14 zēnu parohiālskolas, 1 augstāko mācību iestādes, 3 meiteņu elementārskolas. Tā kā Rīgā bija paredzēta tikai viena gimnazija, tad skolu komisija nolēma Domes skolu pārveidot par 1.apriņķa skolu, bet Rīgas liceju - par gimnaziju. Tas radīja neapmierinātību, jo Domskolai bija lielākas iespējas kļūt par labu gimnaziju.

#### 1. apriņķa skola (1804. - 1860.g.)

Pēc 1804.g. skolu reformas Domes skola palika Rīgas magistrāta pārziņā. 1.apriņķa skolā bija 3 klases. Vecākās klases pievienoja licejam, bet abu skolu jaunākās klases izveidoja 1.apriņķa skolu. Skolā bija 150 skolēnu. Telpu nebija. Skolā mācīja religiju, vācu, latīņu, krievu, franču, grieķu valodu, matemātiku, dabas zinības, fiziku, tehnoloģiju, ģeografiju, vēsturi, zīmēšanu, arī mērniecību. Skolas mācību programma bija tuvu gimnazijas programai. 1821.g. ievēda "12 skolas likumus", kurus skolēniem vajadzēja iemācīties.

1853.g. tirgonis D.Klebergs novēlēja Domes skolai kā stipendiju nabagiem un cītīgiem bērniem 25 dālderus. No tā sāka veidoties skolas stipendiju fonds. 1887.g. tas sasniedza 2755 dālderus.

- 2 -  
Laikā no 1804. - 1860.g. skolā mācījās 2209 skolēni, no tiem 1/6 pārgāja uz gimnāziju bez eksāmeniem.

1854.g. Domes skolas absolventiem piešķīra tiesības iestāties 1848.g. nodibinātajā veterināru institūtā.

Reālgimnazija (1861. - 1870.g.)

Pilsētas rāte vairākas reizes ierosināja jautājumu par pilsētas reālās gimnazijas izveidošanu uz l.apriņņa skolas pamata. To atļāva. Domes skolu pārveidoja par 5 klasīgu reālgimnāziju un svinīgi atklāja 1861.g. 23.janvarī.

Gimnazijā mācīja matematis, dabas zinības, fiziku, mehaniku, iesāka mācīt ķīmiju un tehnologiju, samazināja stundu skaitu latīņu valodai, mācību plānā vairs nebija grieķu valoda.

Sākumā skolā bija tikai trīs klases. Tajās mācījās 78 skolēni: V kl. - 48 skolēni, IV kl. - 24 skolēni, III kl. - 6 skolēni.

Pirmos septiņus gadus bija telpu trūkums. Trīs klases un direktora dzīvoklis atradās irētās telpās - Meistaru ielā, pārējās šaurās Domes baznīcas telpās.

1867.g. pabeidza celt gimnazijas ēku. Tanī laikā tā bija skaista celtne. Kā skolai, ēkai bija trūkumi. Arhitekts vairāk bija domājis par skaistumu, bet ne praktiskumu. 1868.g. janvarī skola pārgāja uz jauno ēku (tagadējā Raiņa bulvarī 8).

Skola paplašinājās, atvēra paralelklases. Mācību programmu bija grūti apgūt piecos gados. Tāpēc ar 1865.g. atļāva atvērt 6.klasi. Mācības skolā notika vācu valodā. Tā bija privilēģēta birgeru skola.

Rīgas reālgimnāzijas dibināšana bija nepieciešama, jo pilsētā sāka strauji attīstīties rūpniecība un bija nolemts atvērt Rīgas politehnikumu (1862.g.)

Skolēni, kas pabeidza skolu, varēja iestāties tikai tehniskās augstskolās un universitātē: fizikas-matematis, fakultatē bez

eksāmeniem.

Divpadsmit gadu laikā skolu beidza 830 skolēni: 7 kļuva par profesoriem (arī ārzemju mācību iestādēs), 4 savā skolā par skolotājiem.

Pilsētas gimnazija ar reālskolas un gimnazijas klasēm (1873. - 1894.g.)

Pēc Rīgas rātes ierosinājuma 1873.g. reālgimnazijā atvēra klasisko nodaļu. Mācības sākas 19.augustā pēc jauna mācību plāna. Gimnazijā bija septiņas klases. Skolēnu skaits bija šāds:

VII kl. - 50  
VI b kl. - 49  
VI a kl. - 47  
V b kl. - 52  
V a kl. - 39  
IV b kl. - 40  
IV a kl. - 29

Kopā: 306

Gimnazijas nodaļā:

III kl. - 25  
II kl. - 17  
I kl. - 10

Kopā: 52

Reālnodaļā:

III kl. - 40  
II kl. - 30  
I kl. - 26

Kopā: 96

1875.g. reālnodaļas 27 audzēkņi saņēma īpašas Pēterburgas Mākslas akadēmijas komisijas uzslavas rakstus par saviem zīmējumiem. Viņu skolotājs jau 1872.g. bija iecelts par Mākslas akadēmijas locekli.

1883.g. maijā skolotāji un skolēni izrādīja lugu. Tā bija laba izrāde, un skolas inspektors atļāva iestudēt Sofokla tragediju un izrādīt pilsētas teātrī, orķestrī spēlēja skolēni, diriģēja arī skolnieks.

Ar 1889.g. skolā mācības notika tikai krievu valodā. Skolas mācību programā notika lielās pārmaiņas. 1894.g. slēdza reālskola.

1896.g. bija pēdējais vācu izlaidums.

No 1879. - 1883.g. gimnazijā mācījās Jānis Rainis un Pēteris Stučka. No 1886. - 1892.g. skolā mācījās Jānis Endzelīns un 1 gadu vēlāk iestājās Emīlis Melngailis.

1894.g. izveidoja 8-klašu klasisko gimnaziju. Mācības notiek tikai krievu valodā. Daudzi skolotāji no darba aiziet, jo viņi neprot krievu valodu. Skolas dzīve panīkst.

1896.g. Rīgas pilsētas gimnaziju pārveido par valsts gimnaziju. Mācības notiek krievu valodā. Skolā tagad varēja iestāties visi bērni, kuru vecāki varēja samaksāt skolas naudu. Pēc 1896.g. skolā arvien vairāk iestājas latviešu jaunieši, kuri apguva krievu valodu un pēc skolas beigšanas devās uz Pēterburgas un Maskavas kā arī citām pilsētu augstskolām.

Ar 1906./1907.mācību gadu kā neobligātu priekšmetu sāka mācīt latviešu valodu.

1902.g. skolas ēka cieta ugunsgrēkā, 1903.g. tai izveidoja tagadējo iekšējo plānojumu.

1917. - 1918.g. vācu okupanti mēģināja Rīgas gimnaziju atkal germanizēt.

1918.g. janvārī Rīgu ieņēma latviešu strēlnieki, un komunistiskās partijas vadībā Latvijā izveidojās padomju vara. Jau 15.I sanāksmē nolēmj, ka Rīgā būs 4 vidusskolas. Par 1.vidusskolas direktoru iecēla Leonu Paegli. Skolu atdalīja no baznīcas un



mācības uzsāka latviešu valodā. Padomju vara nepastāvēja ilgi, maijā Rīgu ieņēma atkal vācieši, pēc tam nodibināja Latvijas buržuazisko republiku.

No 1920. - 1940.g. skola saucās par Rīgas pils. I.gimnaziju, un skolā galvenokārt mācās turīgo bērni.

Šajā laikā par skolotājiem I.gimnazijā strādājuši ievērojami Rīgas skolotāji, mācību grāmatu autori: latīņu valodā - A.Čiezēns, fizikā - A.Bumbērs, angļu valodā - J.Curiks, latviešu valodā M.Alksnis. Par skolotāju ilgāku laiku strādājis arī rakstnieks Vilis Plūdonis, kādu laiku zīmēšanu mācīja gleznotājs Kārlis Miesnieks un ģeografiju Indriķis Sleinis.

No šīs posma skolas absolventiem var minēt pašreizējos Politehniskā institūta docētus A.Stapānu un V.Ozolu, Politehniskā institūta rektoru A.Veisu, Mopelniem bagāto mākslinieku H.Medni <sup>no darbinieku</sup>.

1940.g., kad atkal Latvijā nodibināja padomju varu, Rīgas pirmo gimnaziju pārdēvēja par Rīgas pilsētas I.vidusskolu.

Skola darbojās arī vācu okupācijas laikā (1941.-1944.g.).

1944.g. 13.oktobrī Padomju armija atbrīvoja Rīgu no vācu iebrucējiem, un Rīgas pilsētas I.vidusskola atjaunoja savu darbu 16.oktobrī.

1944.g. decembrī Rīgas I.vidusskolu pārdēvēja par Rīgas Leona Paegles I.vidusskolu (Rīgas pilsētas darbaļaužu deputātu Padomes izpildu komitejas 1944.g. 18.decembra lēmums). Skola bija pakļauta Rīgas pilsētas Kirova rajona darbaļaužu deputātu Padomes izpildu komitejas Tautas izglītības nodaļai.

Rīgas pilsētas rajoni vairākas reizes mainījās, līdz ar to arī skolas pakļautība-Tautas izglītības nodaļām.

1959.g. novembrī apvienoja Maskavas un Kirova rajonu (LPSR AP Prezidija 1959.g. 11.novembra dekrēts "Par Rīgas pilsētas Maskavas un Kirova, Proletariešu un Staļina rajona apvienošanu"), zveidojot Maskavas rajonu.Skola pakļauta Rīgas pilsētas

Moskavas rajona darbaļaužu deputātu Padomes izpildu komitejas Tautas izglītības nodaļai.

1962.g. oktobrī izveidoja atkal Kirova rajonu (LPSR AP Prezidija 1962.g. 6.oktobra dekrēts "Par Rīgas pilsētas Kirova un Oktobra rajona izveidošanu"). Skola no 1962.g. oktobra atkal pakļauta Rīgas pilsētas Kirova rajonā darbaļaužu deputātu Padomes izpildu komitejas Tautas izglītības nodaļai.

Skolēnu skaits skolā bijis šāds:

1944./45.m.g.	-	150
1950./51.m.g.	-	588
1955./56.m.g.	-	895
1960./61.m.g.	-	794
1965./66.m.g.	-	504
1967./68.m.g.	-	933

Skolā nekādu struktūrdalī nav.

Skolai ir matemātikas novirziens. Skola sagatavo audzēkņus ar vidējo izglītību un paplašinātām zināšanām fizikā un matematikā.

Par lieliem nopelniem skolēnu mācīšanās un komunistiskajā audzināšanā revolucionāro tradīciju garā, skola apbalvota ar Darba Sarkanā Karoga ordeni (PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1966.g. 30.septembra dekrets).

Sākot ar 1962/63 m.g. skolā ir arī klases ar apmācību krievu valodā.

Skola padomju iekārtas laikā ļoti izaugusi. 1964.g. janasarī skolā beidza tikai 5 skolnieki, bet 1966.gadā, kad bija 11 vidusskolas izlaiduma klases, - 262 absolventi, no kuriem 216 tajā pašā rudenī iestājās augstākajās mācību iestādēs.

Ne mazums Leona Paegles 1.vidusskolas absolventu aktīvi darbojas dažādās valsts un sabiedriskās dzīves nozarēs, zinātnē un kultūrā, rūpniecībā un lauksaimniecībā, piemēram: Ķīmijas fakultātes docents G.Slaidiņš, Medicīnas institūta rektors

V.Koržāns, bijušais LPSR prokurora vietnieks J.Čkonitis, kurš tagad pārcelts Vissavienības Augstākās tiesas darbā Maskavā, Rīgas galvenā arhitekta vietnieks G.Asaris, Jūrmalas Celtniecības un Arhitektūras nodaļas vadītājs I.Aleksnis un citi rosīgi jaunās paaudzes arhitekti, aktieri J.Bebrišs, I.Burāns, H.Lieldižs, Ogres trikotažas kombināta direktors J.Veiskops. Starp absolventiem ir rakstnieki, komponisti, mācību spēki visās LPSR augstskolās, inženieri, skolotāji, juristi.

Leona Paegles 1.vidusskolā strādā daudz pieredzes bagātu skolotāju. Pēdējo gadu laikā septiņi 1.vidusskolas skolotāji pārvērtušies par pasniedzējiem apstākļos, 11 izvirzīti valdošā darbā tautas izglītības sistēmā (Kirova raj. Tautas izglītības nodaļas vadītājs V.Bērziņš, Skolotāju Kvalifikācijas celšanas institūta direktora vietnieks I.Belickis u.c.).

Par panākumiem skolēnu komunistiskajā audzināšanā skolas direktore J.Lauriņa apbalvota ar Darba Sarkanā Karoga ordeni. Ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvota arī skolas ilggadējā angļu valodas skolotāja, teicamiece izglītības darbā - E.Rusmane. Teicamieki izglītības darbā ir arī skolotāji: H.Francmane, L.Borņe, V.Mence, Ņ.Belova, A.Vecbaštika, V.Mežgale, A.Vilka, A.Laure.

Daudzi skolotāji ir autori un līdzautori mācību grāmatām, metodiskajiem palīgizdevkiem: matemātikā - A.Čerova, latviešu valodā - A.Laure, angļu valodā - E.Rusmane, krievu valodā - H.Francmane.

Skola kļuvusi par fizikas un matemātikas diferencētās aprācības vidusskolu. Skolas skolēni guvuši labus panākumus republikas un Vissavienības fizikas un matemātikas olimpiādēs 1964., 1965., 1966. un 1967.gadā. Republikas fizikas olimpiādē 1966.gadā no 71 godalgotas vietas, 39 godalgas ieguva 1.vidus-

skolas skolēni. Arī Vissavienības 1965./66. mācību gada fizikas un matemātikas olimpiādēs 1. vidusskolas skolēni ieguva vairākas godalgotas vietas. Mūsu republikas komanda, kas sastāvēja galvenokārt no 1. vidusskolas skolēniem, ieguva 3. vietu Padomju Savienībā.

Skola lepojas ar Leona Paegles vārdu un cenšas saglabāt viņa piemiņu. Skolēni un skolotāji kopīgi ar Vidrižu ciema padomi latviešu valodas skolotāja J. Aboliņa vadībā atjaunoja (pēcēla) Vidrižu smēdi un Lauču kalēja māju, kur dzimis Leons Paegle. Tā arī ierīkoja tur ekspozīciju. Katru gadu L. Paegles dzimšanas dienā notiek daiļlasītāju konkursi, bet pavasaros un rudenos pārgājieni uz Vidrižiem - rakstnieka dzimto vietu.

Skolēni skolotājas H. Francmanes vadībā savākuši daudz materiālu par PSRS diplomātisko kurjeru Teodoru Netti. Skolēni piedalījās kuga "Teodors Nette" nolaišanā ūdenī, sarakstās un tiekas ar kuga komandu.

Skolā regulāri notiek Ļeņina stundas, kur skolēni iepazīstas ar Ļeņina darbības atsevišķiem posmiem, tiekas ar revolūcijas veterāniem.

Par tradīciju kļuvusi Rīgas atbrīvošanas godalģības svētnīga atzīmēšana. Tā notikusi gan pie atbrīvotāju pieminekļa Baložkalnā, gan Revolūcijas muzejā.

Patreiz skolā no 472 komjauniešu vecuma skolēniem 378 ir komjaunieši. Šī lielā komjauniešu saime ir izaugusi no nedaudz pirmajiem pēckara komjauniešiem. Daudzi bijušie skolas komjaunieši ieņem atbildīgus postenus valsts aparātās. Pēdējo gadu komjaunieši sekmīgi studē mūsu zemes augstākās mācību iestādēs: Dimza, Zeltiņa, Rūbinšteins, Marjutins, Mukiņs, Žagars u.c.

Šo mācību gadu 1967./68. beigs skolas komjaunatnes komitejas locekļi, labi skolas pasākumu organizētāji, mācību teicamnieki Vaidiļeva Biruta, Lōtis Vārtiņš. Trešā komiteja,

Samsons Āinīns, Vaivade Māruta, Dzedonis Andrejs, Kinstlers  
Olafs, Skvorcovs Leonīds, Šerenets Juris, Šmidts Anatolijs.

Rīgas Leona Pēterīša vidusskolas dokumentārie materiāli  
par šobrīd un pēdējām glābšanas darbinieku grupām  
pateicības rakstus apkopā par 1944.-1951.g. gada pirmo reizi  
Pastāvīgo glābšanas utiņas 39 glābšanas vienības, par  
arēsta numuru 651. Sastādīti četri apraksti:

Apraksts Nr. 1 - pastāvīgi glābami dokumentārie mate-  
riāli.

Apraksts Nr. 2 - aizsargu personāla sastāva dokumentārie  
materiāli.

Apraksts Nr. 3 - darbinieku personāla sastāva dokumentārie  
materiāli.

Apraksts Nr. 4 - izstrādātie dokumenti.

Apraksti sastādīti pēc norādītajiem dokumentiem.

Aprakstos iekļauti dokumentārie materiāli raksturo  
jo īpaši darbinieku pedagogiskās palīdzības darbu protokolus, skolas mācī-  
bā gada plāni, atskaites u.c., kā arī personāla sastāva dokumen-  
tārie materiāli: direktora pavēles, atbrīvotā darbinieku personi-  
vu saraksti, eksāmena komisijas sēžu protokoli, vispārējie rakaja  
materiāli u.c.

Dokumentāros materiālus skolā izmanto praktiskām izziņas vajē-  
ībām.

Rīgas Leona Pēterīša vidusskolas dokumentārie materiāli  
par 1929. - 1944.g. gada pirmo reizi apkopā par šobrīd un pēdējām  
glābšanas darbinieku grupām pateicības rakstus apkopā par 1944.-1951.g.  
gada pirmo reizi Pastāvīgo glābšanas utiņas 39 glābšanas vienības, par  
arēsta numuru 651. Sastādīti četri apraksti:

## II

Rīgas Leona Paegles 1. vidusskolas dokumentāro materiālu vērtības ekspertīze un pastāvīgi glabājamo dokumentāro materiālu zinātniski tehniska apdare par 1944.-1966.g. veikta pirmo reizi. Pastāvīgajā glabāšanā atstātas 39 glabājamas vienības, par personālo sastāvu 651. Sastādīti četri apraksti:

Apraksts Nr. 1 - pastāvīgi glabājamie dokumentārie materiāli.

Apraksts Nr. 2 - audzēkņu personālā sastāva dokumentārie materiāli.

Apraksts Nr. 3 - darbinieku personālā sastāva dokumentārie materiāli.

Apraksts Nr. 4 - Vietējā komiteja.

Apraksti sastādīti pēc nomināli-hronoloģiskā principa.

Aprakstos inventarizētie dokumentārie materiāli raksturo skolas darbību: pedagogiskās padomes sēžu protokoli, skolas mācību gada plāni, atskaites u.c., kā arī personālā sastāva dokumentārie materiāli: direktora pavēles, atbrīvotā darbinieku personīgās lietas, eksāmenu komisijas sēžu protokoli, vispārējie sekmju žurnāli u.c.

Dokumentāros materiālus skolā izmanto praktiskām izziņas vajadzībām.

Rīgas Leona Paegles 1. vidusskolas dokumentārie materiāli par 1920. - 1944.g. glabājas LPSR Centrālā valsts vēstures arhīvā, par Padomju periodu 1940.g. - 1941.g. - LPSR Oktobra revolūcijas un sociālisma celtniecības Centrālā valsts arhīvā.

Nav saglabājušies šādi pastāvīgi glabājamie dokumentārie materiāli:

1. Skolas direktora pavēles no 1944.g.okt.-1949.g.febr.
2. Eksāmenu komisijas sežu protokoli par 1960/61.m.g.
3. Skolas mācību gada darba plāni par 1944/45-1947/48.m.g., 1958/59.m.g., 1960/61, 1962/63-1963/64.
4. Skolas teksta atskaites par skolas darbu 1944/45-1949/50, 1957/58-1964/65.m.g.

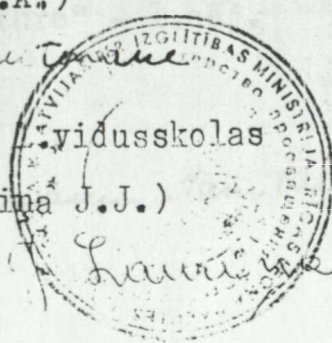
Vēsturisko uzziņu sastādīja:

Rīgas Leona Paegles 1.vidusskolas skolotāja:

(Trautmane V.A.)

*V. Trautmane*

Rīgas Leona Paegles 1.vidusskolas direktore (Laurina J.J.)



1968.g. "12." . *feb. m. a. n.* . . .

Izmantotā literatūra.

1. Schweder G. "Die alte Domschule und das daraus hervorgegangene Stadt - Gymnasium zu Riga".  
1.-2.daļa Rīga 1910.
2. Тасяг Т. Кривая линия истории Рижской школы с времени ее зарождения до наших дней 1911 г.
3. "Schulgesetze der Domschule" 1594. -  
"Rigasche Stadtblätter" 1825.g. Nr. 29. 227.-230.lpp.;  
Nr. 30. 237.-238.lpp.; Nr. 49. 1850.g. 11.V
4. Apinis A. un Rabinovičs I.  
Disertācija "Par dienu garumu Rīgas akadēmiskajā gimnāzijā  
17.gs. beigās" - "Zvaigžņotā debess" 1959.g. pavasaris  
42.-50.lpp.
5. Zanders O.  
"Herdera Rīgas gadi" - "Karogs" 1966.g.
6. G.Merķelis - "Latviešu literatūras vēsture" - 1.sēj.  
Rīga 1959.g. 471.lpp.
7. Зумис Л  
"Очерки по историкографии Латвии"  
и мн. др. Рига, 1943 г.
8. Ferdinand K... (Käverling G.H.)  
"Die Domschule zu Riga vor einhundert Jahren" -  
Erinnerungen eines Schülers. Hamburg. 1962.
9. Sokols E. un Saule-Sleina M.  
"Dižais valodnieks J. Endzelīns" - rakstu krājums.  
Veltījums ... Jānim Endzelīnam. Rīga 1959.g. 7.-8.lpp.



10. Zālīte M.

"Emīls Melngailis" . - Grāmata: "E.Melngailis".

Rīga. 1949.g. 14.lpp.

11. Nedēļas laikraksts "Iekšzeme" (Inland) Nr. 1863.g. 7.I

12."Skolotāju Avīze" 1966.g. 1.oktobris.

13. "Cīņa" 1966.g. 1.oktobris.

II.

1985.gadā Latvijas PSR Centrālā Valsts Oktobra Revolūcijas ...  
... sistematizētas celtniecības arhīva darbinieku veidā skolās doku-  
... vērtības ekspertīzi un aprakstīšanai par 1971.-1983.g.g., ko  
... arī par tiem agrākajiem gadiem, kuri nebija iepriekš aprakstoti.

Dokumentu tur zinātniskās un praktiskās vērtības atbilstoši  
... pieņemšanai un izstrādāts akts nr 30-10-85.

Ērtībai un glabāšanai izstrādāts apraksts Nr. 1. ...  
... dokumenti, kas raksturo skolas darbu: pavēles par vispārējās izglā-  
... unības pedagogiskās padomes un protokoli, mācību darba plāni un  
... atskaites (skolas mācību darba turpināšanas tīkrs un atskaites at-  
... veidā tikai līdz 1970.g., bet no 1974.g. parādās arī mācību gada  
... darba analīzes - atskaites pie mācību plāniem). No jauna aprakstā ie-  
... lāgti arī priekšmetu metodisko un mācību darba plāni un protokoli,  
... kuri agrāk nebija iekļauti un ne tādīgi glabājamos aprakstā.

Apraksts beigās iekļauti vecāku komitejas protokoli, izglā-  
... ājs un tautas kontroles grupas protokoli un atskaites.

Apraksts Nr. 3 ietverti skolas darbinieku personāla sistēma  
... dokumenti: pavēles par personālo sastāvu, atbilstoši darbinieku per-  
... sonāla listas (sistemātizētas pēc alfabēta pa skolu un katrā  
... lījums ir iekļauts aprakstā rakstītā pēc alfabēta 3. virsma.)

Skolotāju alga kartītes glabājam Tautas izglābības padalē.

No jauna šim aprakstā iekļauti darba grāmatu izdevumu  
... arhīvi no 1957.g. un skolotāju apraksti no 1958.g.

Apraksts Nr. 2 iekļauti skolas audzināšanas personāla sistēma doku-

*Handwritten notes at the bottom of the page, partially illegible.*

AR DARBA SARKANĀ KAROGA ORDENI APBALVOTĀ RĪGAS LEONA PAEGLES

I. VIDUSSKOLA

VĒSTURISKĀS IZZIŅAS PAPILDINĀJUMS

I.

Laikā no 1971.-1983.g. mainījās tikai pakļautības nosaukums: ar 1979.g. oktobri skola pakļauta Rīgas pilsētas Kirova rajona tautas deputātu padomes izpildkomitejas Tautas izglītības nodaļai.

II.

1985.gadā Latvijas PSR Centrālā Valsts Oktobra Revolūcijas un sociālistiskās celtniecības arhīva darbinieki veica skolas dokumentu vērtības ekspertīzi un aprakstīšanu par 1971.-1983.g.g., kā arī par tiem agrākajiem gadiem, kuri nebija ietverti aprakstos.

Dokumenti bez zinātniskās un praktiskās vērtības atlasīti iznīcināšanai un ieslēgti aktā ar 30.10.85.

Pastāvīgi glabājamās lietas ieslēgtas aprakstā Nr. 1. Tie ir dokumenti, kas raksturo skolas darbu: pavēles par vispārējiem jautājumiem, pedagoģiskās padomes sēžu protokoli, mācību darba plāni un atskaite (skolas mācību darba teksta atskaite tika sastādītas atsevišķi tikai līdz 1970.g., bet no 1974.g. parādās īsa mācību gada darba analīze - atskaite pie mācību plāniem). No jauna aprakstā ieslēgti arī priekšmetu metodisko komisiju darba plāni un protokoli, kuri agrāk nebija iekļauti un pastāvīgi glabājami lietā aprakstā.

Apraksta beigās ieslēgti vecāku komitejas protokoli, ārodkomitejas un tautas kontroles grupas protokoli un atskaite.

Aprakstā Nr. 3 ietverti skolas darbinieku personālā sastāva dokumenti: pavēles par personālo sastāvu, atbrīvoto darbinieku personīgās lietas (sistemizētas pēc alfabeta pa sējumiem un katrā sējumā ir iekšējais apraksts, rakstīts pēc alfabeta 3. burtiem.)

Skolotāju algu kartītes glabājas Tautas izglītības nodaļā.

No jauna šinī aprakstā ieslēgti darba grāmatu izsniegšanas žurnāli no 1957.g. un skolotāju saraksti no 1956.g.

Aprakstā Nr. 2 ieslēgti skolas audzēkņu personālā sastāva doku-

*Apraksts Nr. 4 no 1948-1971.g. ir atbilstošs*

q

menti: pavēles par skolēnu personālo sastāvu, eksāmenu komisijas protokoli, skolēnu sarakstu alfabētiskās grāmatas, vispārējo sekmju žurnāli, beigšanas apliecību un atestātu registrācijas grāmatas, dokumenti par medaļu izsniegšanu, atskaites par atestātu izlietošanu.

Aprakstos I.-3. lietas sistematizētas pēc nomināli-hronoloģiskā principa.

Visiem aprakstiem sagatavoti satura rādītāji.

Dokumentu fiziskais stāvoklis apmierinošs.

Dokumentu sastāvs visumā pilnīgs.

Par dokumentiem, kuri nav saglabojušies sastādīts akts ar 04.II.85.

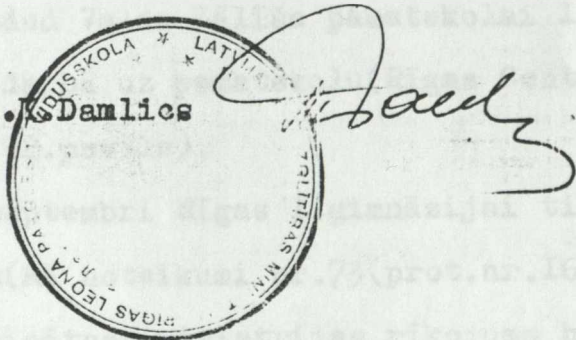
Vēsturiskās izziņas papildinājuma sagatavoja:

Satvoijas PSR CVORA vec. arhiviste *V. Venckusa* V.Venckusa

Ar vēsturiskās izziņas papildinājumu iepazīnos:

skolas direktors

A. K. Damliņš



. 11.85

Rīgas pilsētas Skolu valdes Centra rajona nodaļa

Rīgas Valsts I. gimnāzija

Vēsturiskā izziņa (turpinājums)

par 1984.-1996.gadiem

I

Laika posmā no 1984.-1989.g. pakļautībā, nosaukumā un struktūrā zmaiņu nebija. Laikā no 1990.g.-1996.g. mainījās skolas nosaukums, pakļautība (sk.skolas nosaukuma un pakļautības izmaiņas lapu) un struktūra.

Rīgas Leona Paegles I.vidusskola tika reorganizēta par Rīgas I.gimnāziju ar 1990.g. 1.septembri(Rīgas pil. Centra raj. Tautas deputātu padomes Izpildu komitejas 13.06.90.lēmums Nr.212), sabārojot visus klašu komplektus no I.-12.klasei.

1993.g. 1.septembrī tiek atverta Valda Zālīša pamatskola un Rīgas I.gimnāzija nodod Valda Zālīša pamatskolai I.-4.klases.Skolotāji rī tiek pārcelti darbā uz pamatskolu(Rīgas Centra raj. Skolu valdes 1993.g. 22.aprīļa 32.pavēle).

Ar 1996.g. 1.septembri Rīgas I.gimnāzijai tiek piešķirts Valsts gimnāzijas statuss(MK noteikumi nr.73(prot.nr.I6.3 ) 1996.g.26.03., R Izglītības un zinātnes ministrijas rīkojums b/d). skolā mācās skolēni no 7.klases līdz 12.klasei.

Profilkursa līmenī piedāvātie mācību priekšmeti: matemātika, fizika, ķīmija, informātika, angļu un vācu valoda.

Gimnāzija piedāvā apgūt šādas svešvalodas: angļu, vācu, franču, krievu, zviedru, latīnu valodas.

Gimnāzijas mērķis, specializācija - sagatavot audzēkņus izglītības turpināšanai augstskolās.Gimnāzija specializējas dabas zinībās un valodu padziļinātā apgūšanā.Kopš 1996.g. Rīgas Valsts I.gimnāzija

piedalās Starptautiskā Bakalaurāta mācību programmas realizācijas projektā.

Starptautiskā Bakalaurāta Organizācija nodrošina vidējās izglītības atestāta iegūšanas programmu ar starptautisku pirms universitātes mācību saturu un starptautiski atzītu universitātes iestājkvalifikāciju.

## II

1999.gadā veikta skolas pastāvīgi glabājamo dokumentu un personālsastāva dokumentu zinātniski-tehniskā apstrāde par laika posmu no 1984.-1996.g.

Tika turpināti apraksti: Nr.1- pastāvīgi glabājamo dokumentu, Nr.2- audzēkņu personālsastāva, Nr.3- darbinieku personālsastāva.

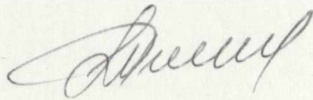
Pastāvīgi glabājamo lietu aprakstā Nr.1 nav iekļauti: pavēles amatdarbības jautājumos, tie iekļauti darbinieku personālsastāva lietu aprakstā Nr.3, jo pavēles netika sadalītas pa veidēm. Metodisko komisiju darba plāni un sanāksmju protokoli netiek protokolēti. Skolas darba plāni netiek sastādīti.

Audzēkņu personālsastāva lietu aprakstā Nr.2 nav iekļauti pavēļu grāmata par laika posmu no 01.09.89.-1996. sakarā ar to, ka pavēles neveidojas un 1-2.klašu skolēnu sekmju un uzvedības kopsavilkumu žurnāli par 1987./88.m.g., 1988./89.m.g., 1989./90.m.g., 1990./91.m.g., 1991./92.m.g., 1992./93.m.g., jo 1-2.klašu nebija. Sākot no 1993./94.m.g. gimnāzijā nav pamatskolas klašu. Lietu aprakstā Nr.2 iekļauti skolēnu saraksti (skolēnu uzskaitē pa klasēm).

Darbinieku personālsastāva dokumentu aprakstā Nr.3 ir iekļauti brīvoto darbinieku personas lietas par 1984.-1996.g., ka arī par rākajiem gadiem.

tatu saraksti, darbinieku saraksti, tarifikācijas saraksti, personas  
 šķiņu kartītes, darbinieku sociālās apdrošināšanas kartītes u.c.  
 rāmatvedības dokumenti glabājas Rīgas pilsētas Skolu valdes Centra  
 rajona nodaļā.

Vēsturisko izziņu  
 sastādīja



L.Vēvere

Ar vēsturisko izziņu  
 iepazīs Rīgas Valsts  
 I.gimnāzijas direktors

A. Damliņš

25.10.99.



~~Sini lietā~~

~~18 (aston padsmi)~~

~~numurētas lapas~~

~~18. martā 1998. g.~~

~~N~~

~~V~~

~~A arhivists:~~

~~Jrbulle~~

Sini lietā

21 (divdesmit

viena)

numurētas lapas

20. decembrī 1999. g.

L

V

A arhivists:

S. Biura